

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 509, Majorstuen
0301 Oslo
[Click here to enter text.](#)

Saksbeh./tlf.nr.: Stig Gøran Hagen /97035036
Deres ref./Deres dato: 202403692-118 og
202403692119/ 07.10.2024
Vår ref.: Dokumentnummer
Vår dato: 28.10.2024

Klage på fastsatte restriksjoner ved godkjenning av detaljplan for Skaidi transformatorstasjon og 420 kV kraftledning Skaidi - Hyggevatn

1. Innledning

Statnett SF (Statnett) viser til Norges vassdrags- og energidirektorats (NVE) vedtak om godkjenning av detaljplan for Skaidi transformatorstasjon og detaljplan for kraftledningen Skaidi-Hammerfest 7. oktober 2024.

Statnett påklager med dette vilkår knyttet til anleggsstans fastsatt i begge de nevnte vedtakene. Følgende vilkår påklages:

i) Fra vedtak for Skaidi transformatorstasjon:

«Reindrif: Statnett skal stanse alt anleggsarbeid ved Skaidi transformatorstasjon i perioden 20. september-30. oktober. Restriksjonsområdet skal omfatte master i R-R1 samt stasjonsområdet.»

ii) Fra vedtak for 420 kV ledning Skaidi-Hyggevatn:

«Reindrif – anleggstans i kalvingsperioden, Hyggevatn: Statnett skal stanse anleggsarbeidet ved Hyggevatn transformatorstasjon inkl. strekning mellom mast 1110-1122 (restriksjonsområde R-R9). Anleggstans kan foregå på en periode på inntil 4 uker, og det er opp til reinbeitedistriktet når perioden skal starte. NVE foreslår utgangspunkt fra 1. mai. Viser til godkjenningsvedtak av Hyggevatn transformatorstasjon av 18. september 2024.»

«Reindrif – Restriksjonsområde R-R8, Kvaløya, flytting og kalving: Statnett skal stanse alt anleggsarbeid i restriksjonsområde R-R8 i perioden 1. april til 1. juni. Dato er utgangspunkt for anleggstans, men kan forskyves i dialog med reinbeitedistrikt. Tidsperioden kan ikke overskride 2 måneder.»

«Reindrif – restriksjonsområde R-R6, Oppstigning fra Mollestranda til fjellet, flytting: Statnett skal stanse alt anleggsarbeid i restriksjonsområde R-R6 i perioden 1. april til 1. juni. Dato er utgangspunkt for anleggstans, men kan forskyves i dialog med reinbeitedistrikt. Tidsperioden kan ikke overskride 2 måneder.»

2. Overordnet om restriksjoner og klagegrunnene

På overordnet nivå mener Statnett at måten NVE har fastsatt restriksjoner som går langt utover det som er nødvendig av hensyn til reindriften, samtidig som det medfører store vanskeligheter for gjennomføring av anleggsarbeidene.

NVE synes å legge til grunn for sine vurderinger at restriksjoner skal fastsettes på en måte som gjør at reindriften ikke forstyrres av anleggsarbeidene i det hele tatt. Utvidelsen av både områder og varigheten av restriksjonene synes begrunnet i at det kan tenkes at det er rein i de aktuelle områdene i de relevante periodene. Dette er feil rettslig utgangspunkt. Som alle andre, må også reindriften tåle noen forstyrrelser. I den grad forstyrrelsene medfører behov for ekstra gjeting eller påfører annet tap for distriktene, vil dette tapet erstattes enten gjennom en avtale eller ved ekspropriasjonsersättning.

Formålet med anleggsrestriksjonene er likevel å sørge for at reindriften kan bruke områdene i stor grad slik de vanligvis gjør, med noen mindre tilpasninger, som nettopp for eksempel ekstra gjeting. Reindriften har også en alminnelig tilpasningsplikt i likhet med alle andre som berøres av samfunnstjenlige prosjekter, noe som også kan tilsi at reindriften må bruke andre områder enn de berørte der det finnes alternativer. Det er naturligvis ikke nødvendig med restriksjoner i perioder det ikke er rein i området – deler av restriksjonene vil ramme slike perioder. Videre er det kun nødvendig med restriksjoner når anleggsarbeidet kan påføre reindriften ulemper over en viss terskel. Statnett har lagt inn betydelige marginer i sitt forslag til restriksjonsperioder. Reindriften vil bli påført begrensede ulemper med de restriksjonene Statnett har foreslått.

Statnett har gjennomført bygging av 420 kV kraftledninger gjennom store reindriftsområder de siste ti årene, blant annet i prosjektene Ofoten-Balsfjord-Skaidi. Prosjektet ble i de fleste områder gjennomført med god kommunikasjon med reindriften, og med nødvendig tilpasning gjennom anleggsstans eller tilpasning av mer støyende anleggsarbeider. Statnett har i disse prosjektene hatt omfattende anleggsstans for å ivareta reindriftens behov. Noen steder har det vært nødvendig med anleggsstans i perioder på opp mot to måneder sammenhengende – typisk kalvingsområder. Andre steder har det vært perioder med kortere anleggsstans – typisk gjennomflytting (1-2 dager). Slike anleggsrestriksjoner har blitt fastsatt gjennom kommunikasjon med reindriften og da har man forholdt seg til tidsrammen som har vært fastsatt i detaljplanene. Å fastsette restriksjonsperioder på den måten som Statnett har foreslått, også for dette prosjektet, gir tilstrekkelig fleksibilitet for reindriftens behov, samtidig som prosjektene har kunnet gjennomføres effektivt og uten behov for ekstra anleggssesonger.

Vi kan ikke se at NVE har begrunnet hvorfor det er behov for anleggsstans i de utvidede periodene med henvisninger til konkret bruk og ulemper for reindriften. NVE har heller ikke gitt noen rettslig begrunnelse for å anvende en annen terskel for hva som krever omfattende restriksjoner enn den som Energidepartementet har praktisert i mange år. Dersom energimyndighetene vil legge om praksis for restriksjoner på anleggsarbeid ved etablering av nye nettanlegg, bør det redegjøres nærmere både for det rettslige grunnlaget og den nærmere avveiningen mellom berørte rettighetshavere og muligheten til å gjennomføre de nettutbyggingene som allerede er konsesjonsgitt og de som er planlagt i årene fremover. Endring av praksis med utvidede restriksjoner vil påvirke Statnetts kostnader og tidsbruk knyttet til prosjektet og forsterkningen av transmisjonsnettene i Finnmark.

Når det gjelder vedtaket for Skaidi transformatorstasjon er det Statnetts syn at det ikke er nødvendig med restriksjonsperiode med det omfang NVE har fastsatt av hensyn til reindriften. Det er ikke dokumentert at distriktene har rein i området i hele den aktuelle perioden. Som støtte for sitt syn, fremlegger Statnett nedenfor en rekke dokumenter, upåvirket av denne saken, som viser at området rundt Skaidi transformatorstasjon er lite i bruk. Det er for øvrig også Statnetts egen

erfaring – stasjonen har som kjent stått der i årtier. Statnett ber om at godkjenningsvedtaket for Skaidi transformatorstasjon omgjøres, slik at vilkåret om anleggsstans fastsettes med det omfang Statnett har foreslått i sitt forslag til detaljplan. Vi redegjør nærmere for dette i punkt 3 nedenfor.

For det første vilkåret sitert ovenfor knyttet til vedtaket for 420 kV ledningen Skaidi-Hyggevatn, viser vi til vår klage 9. oktober på vedtak om godkjenning av detaljplan for Hyggevatn transformatorstasjon, da begge disse gjelder restriksjonsområde R-R9. De samme klagegrunnene og anførselene gjøres gjeldende for vilkåret i dette vedtaket, og Statnett ber om at dette vilkåret bortfaller.

Når det gjelder de to andre vilkårene sitert ovenfor knyttet til vedtaket for 420 kV ledningen Skaidi-Hyggevatn, er Statnetts hovedinnvending at NVE har åpnet opp for en fleksibilitet også for de langvarige periodene med anleggsstans. Dette skaper store utfordringer knyttet til planlegging av anleggsarbeidene og for kontrakten med entreprenøren. Vi ber om at godkjenningsvedtaket for kraftledningen Skaidi-Hyggevatn omgjøres, slik at de nevnte restriksjonene fastsettes til faste perioder. Vi utbroderer dette nærmere nedenfor i punkt 4.

3. Klage knyttet til Skaidi transformatorstasjon

3.1 Kort om vilkåret og NVEs begrunnelse

I detaljplanen fra februar 2024 foreslo Statnett opprinnelig restriksjoner for «*særlig støyende anleggsvirksomhet som lineskjøting*» i perioden 1. til 20. oktober innenfor restriksjonsområde R-R1 (mast 955-959) av hensyn til distrikt 21 Gearretnjarga. På daværende tidspunkt hadde ikke distriktet besvart Statnetts forsøk på dialog i forbindelse med utforming av detaljplanen. Etter et møte mellom Statnett og distriktet 22. april 2024 justerte Statnett foreslåtte anleggsrestriksjon slik:

Statnetts forslag til presisert/justert anleggsrestriksjon:

ID	Reinbeitedistrikt	Beskrivelse av restriksjon	Restriksjonsperiode	Område
R-R1	21 Gearretnjarga	Restriksjon av hensyn av til høstflytting/opsamling og bruk av gjerdeanlegg	Anleggsstans 20.09 –31.10 Statnett stanser anleggsarbeidet innenfor denne tidsperioden etter dialog med D21 om når de ankommer området og når de forlater området det enkelte år.	Mast 955 - 959 420 kV Skaidi-Hyggevatn Mast 938-941 420 kV Skillemoen-Skaidi Ombygging 66 kV Smørfjord 1 Kabling 132 kV Smørfjord 2 Kabelendemaster for ombygging av Hammerfest 1 og 2 (ved mast 959)

Statnett mener dette ivaretar hensynet til distriktet.

Sammenlignet med Statnetts forslag, har NVE fastsatt et vilkår som innebærer en utvidelse av både restriksjonsområdet og omfanget av restriksjonen. Vilkåret er utvidet til også å omfatte selve stasjonstomten, samt at det ikke skal utføres *noe* anleggsarbeid i perioden på 41 dager mellom 20. september og 30. oktober, uavhengig av om det er rein i området eller ikke.

Hensynet til reindriften er omtalt i punkt 6.3 i NVEs vedtak. NVE skriver innledningsvis i punkt 6.3.3 «NVEs vurdering» at vedtaket primært er basert på informasjon gitt av reindriften:

«NVE har tatt utgangspunkt i høringsuttalelser og informasjon fra konsultasjoner med berørte reinbeitedistrikt både i konsesjonsprosessen og i forbindelse med detaljplanen, og annen informasjon fra konsesjonsprosessen, tilbake til opprinnelig vedtak av 2. mai 2012. I tillegg har NVE hentet informasjon fra distriktplanen til reinbeitedistrikt 22, og Landbruksdirektoratet sitt kartverk Kilden. (...)»

Selve begrunnelsen fra NVE viser ikke hvilken konkret bruk restriksjonene er ment å hensynta, eller hvorfor det er behov for utvidelse av både området og perioden for restriksjonen:

«NVE registrerer at distrikt 22 ønsker anleggsstans fra april-mai til oktober. NVE mener det er en for omfattende restriksjonsperiode ved Skaidi transformatorstasjon, men ser behovet for å sette en tydeligere og noe mer omfattende restriksjon på anleggsarbeidet ved stasjonsområdet.

NVE finner det underlig at Statnett ikke har foreslått restriksjoner innenfor selve stasjonsområdet. Vi vil sette vilkår om at Statnett stanser alt anleggsarbeid ved Skaidi transformatorstasjon i hele perioden 20. september-30. oktober. Anleggsstansen gjelder i tråd med forslag i Statnetts detaljplankart all anleggsvirksomhet knyttet til etablering av Skaidi transformatorstasjon. Dette inkluderer arbeid som utføres på hjelpeareal som lager og riggplasser og transport på midlertidige og permanente adkomst- og anleggsveier. Arbeid i lukkede bygg på transformatorstasjonen kan gjennomføres så lenge det ikke krever økt transportvirksomhet. Anleggsstans gjelder også helikopterflyging og ATVtransport. Ovennevnte master i R-R1, samt stasjonsområdet, skal inngå i restriksjonsområdet.»

Statnetts forslag til restriksjonsområde er basert på den faktiske områdebruken distriktene har hatt, samt tilgjengelige rapporter og dokumenter utarbeidet upåvirket av denne saken. At det ikke er fastsatt restriksjoner inne på stasjonstomten er nettopp begrunnet i den konkrete bruken. Dette utbroderes nærmere nedenfor.

3.2 Nærmere begrunnelse for Statnetts klage

3.2.1 Overordnet

Statnett kan for det første ikke se at det er nødvendig at trafostasjonsområdet skal være omfattet av restriksjonsområdet. Distriktet bruker ikke selve transformatorstasjonsområdet, og flyttingen kan skje øst for dette området – dette er et allerede utbygd område som derfor naturligvis ikke brukes av reindriften. Blant annet er eksisterende Skaidi transformatorstasjon etablert på tomten, og det er flere fritidsboliger, E6 og annen infrastruktur i området. Eventuell rein som måtte oppholde seg i området er derfor tilvendt menneskelig aktivitet.

For det andre er det ikke nødvendig med stans i alt av anleggsarbeid i perioden 20. september til 30. oktober. Distriktet har et gjerdeanlegg for merking og slakteuttak ca. 1,2 km. nordøst for stasjonen. Etter de har vært i anlegget flytter de sørover, og også flyttingen skjer øst for stasjonen. Dette gjøres normalt i løpet av oktober måned. Anleggsarbeid kan påvirke reinen ved samling og høstflytting. Statnett mener dette er tilstrekkelig hensyntatt ved anleggsrestriksjonen som er foreslått, hvor anleggsarbeidet utenfor stasjonstomten stanses etter nærmere dialog med distriktet.

NVE har lagt til grunn distriktets uttalelser i forbindelse med behandlingen av detaljplanen uten å hensynta øvrig dokumentasjon. Statnett vil i det følgende legge frem sentral dokumentasjon i forbindelse med konsesjonsbehandlingen, behandlingen av detaljplan (tidl. MTA-plan) og skjønnspraksis for kraftledningen Balsfjord-Skaidi, hvor distriktet var berørt. Skjønnen for distrikt 21 Gearretnjarga ble avholdt i oktober 2022, og er avgjort på bakgrunn av omfattende utredninger og bevisføring, og viser både distriktets områdebruk og hvordan reinen påvirkes av tiltak som dette.

3.2.2 Om tiltaket og distriktets områdebruk

Anleggsrestriksjonen som Statnett har foreslått bygger på Gearretnjargas nåværende områdebruk. Skaidi transformatorstasjon er allerede etablert på stasjonstomten. Konsesjonen innebærer en utvidelse av stasjonstomten på omtrent 14 dekar. Fra Skaidi transformatorstasjon går det allerede to kraftledninger østover; hhv. 66 kV Skaidi-Smørfjord og 132 kV Skaidi-Lakselv. I tillegg er 132 kV ledning Skaidi – Alta og 420 kV Skaidi – Skillemoen (Alta) samt to 132 kV ledninger Skaidi – Hammerfest koblet inn mot stasjonen. Det er også søkt om nye kraftledninger. Videre er området ved stasjonen preget av nærhet til E6, hytteutbygging og hotell.

Vi viser først til at distriktet i sin høringsuttalelse til detaljplanen selv har foreslått en langt kortere restriksjonsperiode enn den NVE har fastsatt. I NVEs tabell 1 om innkomne innspill til detaljplanen fremgår det at distrikt 21 i høringsuttalelsen 17. april 2024 foreslo følgende:

«Innspill til restriksjonsperioder og forlengelse av anleggsstans ifm. bruk av gjerdeanlegg for kalvemerking og høstslakt (20. september til 1 oktober)»

Dette er bare noen dager før korrespondansen NVE viser til som grunnlag for anleggsrestriksjonen. Selv om Statnett er uenig i det omfanget distriktet her foreslo, viser dette at det omfanget for restriksjonen NVE har satt i alle tilfeller ikke er nødvendig.

Plasseringen av Skaidi transformatorstasjon ble valgt etter konsultasjoner og ønske fra nettopp reinbeitedistrikt 21. Vi viser til Energidepartementets konsesjonsvedtak for 420 kV Skaidi-Hammerfest på side 9. Plasseringen har følgelig nær sammenheng med distriktets områdebruk.

Distriktet har et gjerdeanlegg for merking og slakting øst for stasjonen som brukes om høsten. Flyttleiene er også øst for stasjonen, men høstflyttingen skjer nærmere stasjonen enn vårflyttingen. Det er derfor oppsamling ved gjerdeanlegget og høstflyttingen som kan berøres av anleggsarbeidet.

Historisk har distriktet hatt flere flyttleier i området som fremkommer av arealbrukskart (kilden); en vest for stasjonen, en like øst for stasjonen og en lengre øst for stasjonen. På grunn av hytteutbygging og annen menneskelig aktivitet bruker ikke distriktet flyttleien vest for stasjonen lenger, og det er flyttleiene øst for stasjonsområdet som fortsatt er i bruk. Dette har distriktet selv uttalt i forbindelse med departementets konsesjonsbehandling. Vi siterer følgende fra Energidepartementets konsesjonsvedtak 8. august 2023, på side 17:

«Reinbeitedistrikt 21 har flyttleier og reindriftsanlegg for slakting, merking og beitehage, øst for Skaidi transformatorstasjon. Distriktet opplyser at det historisk har vært flere flyttleier i området: en like vest for transformatorstasjonen, en like øst for transformatorstasjonen og en lengre øst for transformatorstasjonen. Distriktet benytter nå kun flyttleien lengre øst for Skaidi transformatorstasjon og mener de øvrige flyttleiene i praksis er stengt. Dagens flyttleier er derfor vesentlig for opprettholdelse av reinbeitedistrikt 21 sitt tradisjonelle flyttmønster vår og høst.»

Også i konsultasjonsmøtet mellom distriktet og departementet 23. januar 2023 i forbindelse med klagebehandlingen av kraftledningen har distriktet beskrevet at det nå bare er flyttleien lengre øst for transformatorstasjonen som brukes. I møtet var det også flyttingen distriktet uttrykte bekymring for. Vi viser til følgende fra side 2 i konsultasjonsprotokollen:

«Konsultasjonspartene gjennomgikk kart over det aktuelle området av betydning for rbd 21, se reindriften møtereferat. Rbd 21 påviste flyttleier og reindriftsanlegg øst for Skaidi transformatorstasjon, og beskrev bruken av området ved ulike årstider. Like øst for transformatorstasjonen har rbd 21 gjerdeanlegg for merking og slakting. Det har historisk vært flere flyttleier i området, en like vest for trafostasjonen, en like øst for trafostasjonen, og en lengre øst for trafostasjonen. Flyttleien vest for trafostasjonen, en historisk mye benyttet flyttleier, er nå utilgjengelig som følge av hytteutbygging. Flyttleien like øst for, og nærmest transformatorstasjonen, brukes heller ikke. Rbd 21 viste til at de hadde forsøkt å benytte denne, men erfart at reinsdyrene snudde når de nærmet seg transformatorstasjonen og gikk opp igjen i fjellet vestover, før den krysset lengre nede mot Repparfjorden og inn i området til reinbeitedistrikt 22. OED spurte om dette var et problem før transformatorstasjonen ble ombygd, noe rbd 21 avkreftet. Tidligere transformatorstasjon var mer kamuflert enn dagens anlegg.

Distriktet har i realiteten bare én flyttleier igjen, lengre øst for Skaidi transformatorstasjon. Dersom denne ikke kan brukes, er den tradisjonelle nomadiske reindriften ødelagt. På høsten samles flokken i beitearealet øst for transformatorstasjonen. Flokken krysser like ved elva med transformatorstasjonen. Terrengtet ved Skaidielva er bratt, og er vanskelig å krysse på flere partier. Det er flytting til og fra beiteene som er det vesentlige problemet for distriktet.»

Statnett har over tid erfart at distrikt 21 på høsten benytter området øst for stasjonen. Etter at reinen blir sluppet ut av gjerdeanlegget øst for stasjonen benyttes området mellom gjerdeanlegget og Guorrojohka rett øst for transformatorstasjonstomten. Reinen trekker/flytter herfra over Skaidielva og videre sørover i distrikt 22. Denne bruken er ikke angitt som flyttevei i nevnte kartgrunnlag. Etter vårt syn har ikke distrikt 21 sin områdebruk blitt endret som følge av den senere tids utbygging av Skaidi transformatorstasjon og nett inn mot området. Statnetts foreslåtte restriksjoner hensyntar nettopp denne bruken av gjerdeanlegget samt reintrekk over Skaidielva.

Vedlegg 1: Protokoll fra konsultasjonsmøte mellom rbd 21 Gearretnjarga og departementet 19. januar 2023

Plasseringen av Skaidi transformatorstasjon er dermed begrunnet i at distriktet normalt ikke har rein i stasjonsområdet, og at det er et område som reindriften allerede anser som tapt.

Statnett finner videre grunn til å fremheve konsekvensutredningen for reindrift i forbindelse med kraftledningen Balsfjord-Skaidi (Hammerfest). Anleggsarbeidenes påvirkning for distriktet ble da vurdert slik:

«Når det gjelder trafostasjonen ved Skaidi forventer vi at tap vil begrense seg til tap av høstbeiter. Vi mener at gjerdeanlegget ved Skaidi ikke vil bli påvirket hvis man unngår anleggsvirksomhet i den perioden dyrene blir drevet inn, og unngår anleggsarbeid som genererer spesielt mye bråk i den perioden dyrene er inne i anlegget. Man bør også unngå anleggsarbeid rett etter den perioden dyrene blir sluppet ut av gjerdeanlegget, dvs frem til de fleste dyrene har passert elva. Hvis man klarer å følge disse begrensningene antar vi at påvirkning totalt sett, nord for elva, blir **liten/ubetydelig negativ.**»

Utredningen ble utarbeidet på grunnlag av blant annet befaringer, møter med reinbeitedistriktene og etterfølgende dialog med distriktene dersom de ønsket det, se punkt 2.5 i konsekvensutredningen for reindrift. Statnett har hensyntatt reindriften på akkurat den måten som beskrives i utredningen ved sitt forslag til detaljplan.

Vedlegg 2: Konsekvensutredning for Balsfjord-Skaidi (s. 35 og 60)

Vi viser også til vurderingen på side 60 i den oppdaterte konsekvensutredningen 29. januar 2021 i forbindelse med at konsesjonsbehandlingen for Skaidi-Hammerfest ble gjenopptatt:

«Gitt våre forutsetninger vurderes **påvirkningen for rbd 21 på strekningen Skaidi (fra og med trafo til E6 i Repparfjorddalen) til ubetydelig endring/noe forringet i anleggsfasen**, men reindriften vil måtte øke ressursbruken for å ha fortløpende kommunikasjon med utbygger. I et føre- var scenario kan det også argumenteres for at reindriften ønsker å benytte noe mer ressurser på planlegging og gjennomføring av flytting pga. usikkerheten endringene langs traseen tross alt gir (selv om det ikke er aktivt anleggsarbeid eller fysiske hindringer i området). Utenom flyttperioden blir ikke områdene brukt av rbd 21. Det vil derfor ikke være noen effekter utenom eventuelt under flyttingen. Vi vil understreke at hvis det blir betydelige spor etter anleggsarbeid i området de årene dyrene flyttes gjennom aktuell flyttlei kan konsekvensene øke i forhold til det som er beskrevet her. Dette gjelder for hele traséen og alle distrikter. Se tabell 5-4 for oppsummering.» (vår understreking)

Også denne utredningen ble utarbeidet blant annet på grunnlag av informasjon fra distriktene og distriktsplaner, se punkt 5.1.1 i utredningen.

Samlet viser ovennevnte dokumentasjon at distriktets områdebruk ved Skaidi består av bruk av gjerdeanlegget, reintrekk og flytting øst for stasjonen. Distriktet har gjennomgående fremhevet bevaring av denne flyttleien som det viktige. Det kan ivaretas ved midlertidig anleggsstans som fastsettes etter dialog med distriktet, slik Statnett også har foreslått.

Når flyttingen er det sentrale å hensynta, er det ikke nødvendig med anleggsstans i over en måned. Under anleggsarbeidet i forbindelse med byggingen av 420 kV kraftledningen Balsfjord-Skaidi, på delstrekningen Skillemoen-Skaidi, fungerte løpende tilpasning på bakgrunn av dialog mellom Statnett og distriktet godt. Statnett stanset anleggsarbeidene med linjestrekking sør for Skaidi stasjon når distriktet kom flyttende med reinen, og gjenopptok arbeidene når de hadde flyttet forbi. Det var da *ingen* restriksjoner inne på selve stasjonstomten for Skaidi stasjon. Vi viser til skjønnet for delstrekningen 17. november 2022 på side 44 hvor restriksjonen er omtalt:

«Det var satt restriksjoner i MTA-planen med anleggsstans i perioden 25. september til 20. oktober i tilknytning til høstflytting.

Representanter for både Statnett og distriktet forklarte i retten at dialogen i tilknytning til stans i anleggsarbeidene under flytting hadde fungert godt.»

Det er dermed ingenting som tilsier at tilsvarende form for restriksjonsperiode ikke skal være tilstrekkelig i det eksakt samme området denne gangen.

I skjønnet på side 45 er det også sitert fra NVEs vedtak om konsesjon for ledningen Balsfjord-Skaidi, 2. mai 2012:

Fra NVE's vurdering av tiltaket gjengis:

«Øst for Gávvajávri møter traseen en drivleie som distrikt 21 kan nytte ved flytting til/fra sommerområdene nord for Skaidi. Denne leia går i stor grad parallelt med eller i traseen til eksisterende 132 kV ledning til Skaidi. Leia krysser Skaidielva via brua på E6 eller rett nedenfor denne. På grunn av hytter og mye aktivitet er Skaidi en flaskehals ved dette trekket og distrikt 21 nytter vanligvis en østlig drivleie. Denne går langs sperregjerdet mot distrikt 16 og vil ikke berøres av planlagt ledning.

Deler av området nyttes også av distrikt 21 om høsten. Trekk- og drivleiene som vil kunne berøres tillegger NVE mindre vekt, da disse i stor grad går langs traseen og den eksisterende ledningen og synes tilpasset denne. Områdene traseen går i nordover fra Trollelva til planlagt transformatorstasjon i Skaidi og videre fra denne vestover til Repparfjordelva, vurderer NVE som mindre sentrale for reindrifta fordi områdene er sterkt preget av hytter og ferdsel. På denne strekningen mener NVE derfor at en eventuell ledning og transformatorstasjon ikke vil medføre vesentlige ulemper for reindrifta. I dette ligger også at NVE vurderer de mulige virkningene for sommerbeitene til distrikt 21 som begrensete.»

Som det fremgår av konsesjonsvedtaket, og skjønnet for strekningen Skillemoen-Skaidi, ble området for Skaidi transformatorstasjon vurdert som mindre viktig også den gangen.

Vedlegg 3: Nord-Troms og Senja tingretts skjønn 17. november 2022

Erfaringsmessig kan derfor anleggsarbeidene gjennomføres på en effektiv måte samtidig som reindriften hensyntas. Tidligere i konsesjonsprosessen, samt under arbeidene med 420 kV kraftledningen Balsfjord-Skaidi på delstrekningen Skillemoen-Skaidi, har Statnett hatt en rekke møter og samtaler med distriktet for å kartlegge bruken og hensiktsmessige anleggsrestriksjoner. Etter NVEs innstilling for 420 kV Skaidi-Hammerfest har imidlertid ikke distriktet ønsket å medvirke til slik dialog, heller ikke i forbindelse med arbeidet med detaljplanen. Det er redegjort for dette i punkt 3.3 i Statnetts forslag til detaljplan. På denne bakgrunn har Statnett og distriktet bare hatt et møte, den 21./22. april 2024, i forbindelse med den aktuelle detaljplanen. Etter Statnetts oppfatning ga distriktet også der uttrykk for at det kunne foregå anleggsarbeid på stasjonstomten fordi distriktet ikke bruker det området. Det vises til e-post fra Statnett til 6. mai 2024, hvor det blant annet fremgår:

«Statnett registrerer med undring det som fremkommer i brevet angående anleggsstans på transformatorstasjonstomten. Dette kravet om anleggstans står i direkte strid med det som ble uttalt fra distriktets leder, Mikkel Mathis Eira, i møtet, Han sa at det "gikk greit" med anleggsaktivitet inne på selve transformatorstasjonstomten. Han viste da til at reinen skulle var over på siden av Guorrojohka hvor transformatorstasjonen ligger. Hans fokus i møtet var åpenbart knyttet til anleggsarbeidene og ledningene på platået øst for Guorrojohka.»

Vedlegg 4: E-postkorrespondanse 23. april-6. mai 2024

Etter Statnetts syn gir dokumentasjonen som redegjort for ovenfor god informasjon om distriktets områdebruk. Det er ingen holdepunkter i den gjennomgåtte dokumentasjonen for at reinen vil forstyrres av ordinært anleggsarbeid inne på stasjonsområdet. Særlig støyende aktivitet, som eksplosjonsskjøting, tillates ikke inne på stasjonsområdet når reinen er i gjerdeanlegget eller trekker forbi øst for stasjonsområdet. Statnetts foreslåtte restriksjon i dette området er basert på ovennevnte dokumentasjon, og er tilstrekkelig for å hensynta distriktet. Erfaringene fra anleggsarbeidene for 420 kV Balsfjord-Skaidi understøtter dette.

3.2.3 Om distrikt 22 Fiettar

I NVEs vedtak om godkjenning av detaljplan for Skaidi transformatorstasjon kan det virke som at NVE også har lagt til grunn at restriksjonen ved stasjonstomten også er satt av hensyn til distrikt 22 Fiettar. Dette er noe uklart for oss på nåværende tidspunkt, og kommenteres derfor helt kort.

Statnett er ikke kjent med at distrikt 22 har benyttet områder rundt Skaidi transformatorstasjon på høsten. Distrikt 21 kommer da flyttende med sine rein inn i området, og det er da naturlig at distrikt 22 ikke er i dette området. Vi viser til det vedlagte skjønn for Skillemoen-Skaidi (vedlegg 3), hvor områdebruken for distrikt 22 er beskrevet med høyt detaljnivå. Området for Skaidi transformatorstasjon var også en del av dette skjønnet, og dette området er ikke omtalt i forbindelse med vurderingen av påvirkning på distrikt 22.

Vi ber om å få anledning til å fremlegge ytterligere dokumentasjon og kommentarer dersom NVE eller distriktet selv mener at de er påvirket ved Skaidi transformatorstasjon.

4. Klage knyttet til detaljplan for ledningen Skaidi-Hyggevatn

Som nevnt innledningsvis, nøyer vi oss med å vise til vår klage 9. oktober 2024 på vilkår knyttet til restriksjonsområdet R-R9. De samme anførselene gjøres gjeldende for vilkår i dette vedtaket knyttet til dette restriksjonsområdet, og det bes om at dette vilkåret bortfaller.

Statnetts klage på de øvrige vilkårene knytter seg til den fleksibiliteten NVE legger opp til i vilkårene for langvarig stans i anleggsarbeidene. Slik vi forstår vilkårene NVE har fastsatt, kan periodene forskyves uten noen begrensning, men skal da totalt ikke overskride to måneders restriksjon. Dette kan for eksempel medføre at restriksjonsperioden likevel blir 1. mai til 1. juli, i stedet for 1. april til 1. juni. Det er ikke presisert i vilkårene når eller hvordan eventuell forskyvning skal fastsettes.

Statnett har tradisjonelt lagt opp til fleksibilitet i sine detaljplaner ved behov for kortvarig stans. I slike tilfeller har entreprenør vært kjent med at de potensielt vil måtte stanse alle anleggsarbeidene i en til to dager, innenfor en tidsramme, når reindriften gjennomfører flytting. Slik kortere stans har selvsagt også kostnader, men disse har vært håndterbare i relasjonen til entreprenøren.

Ved vilkår om mer langvarig stans, som Statnett også har lang erfaring med fra utbygginger som Ofoten-Balsfjord-Skaidi, har imidlertid perioden for stans ligget fast. Statnett har likevel tilpasset denne noe i dialog med reindriften, da med kortere forskyvninger etter reindriften behov. Det er denne typen forskyvning Statnett har forutsatt når detaljplanen er utarbeidet – ikke en ubegrenset forskyvning.

Når perioden for restriksjonene har vært såpass lang, har dette i seg selv ellers gitt tilstrekkelig fleksibilitet for reindriften. Slik Statnett ser det har det ikke vært behov for åpne for at de langvarige periodene kan skyves på med flere uker, slik NVE nå har bestemt.

NVEs vedtak, med mulighet for forskyvning uten noen tydelig avgrensning, gir en uforutsigbarhet som gjør anleggsgjennomføringen uforholdsmessig utfordrende. Erfaringsmessig kommer eksempelvis ikke distrikt 20 til Kvaløya før rundt 1. mai. Mest sannsynlig vil det dermed være behov for å forskyve restriksjonen med opp til en hel måned, uten at det er mulig for entreprenør å planlegge med dette på forhånd. En fast periode for stans gir entreprenøren mulighet til å planlegge anleggsarbeidene, slik at man arbeider i andre områder i periodene for anleggsrestriksjoner. Slik flytting av anleggsarbeidene må planlegges nøye, og er ikke noe entreprenør kan gjøre på kort varsel. Dette medfører en større effektivitet, og øker sjansen for at anleggsarbeidene gjennomføres uten behov for ytterligere anleggssesonger.

Manglende forutsigbarhet vil medføre store tilleggskostnader som påføres samfunnet, og det vil i tillegg øke risikoen for forsinkelser betraktelig. Konsekvenser for prosjektet som sådan er beskrevet nedenfor i punkt 5. De fastsatte restriksjonene gir en betydelig økning av risikoen for at flere anleggssesonger blir nødvendige.

Vi understreker igjen at langvarig stans i seg selv er ment å gi reindriften nødvendig fleksibilitet. Vi ber derfor om at NVEs vedtak på dette punkt omgjøres og fastsettes i samsvar med Statnett sitt forslag.

Vi presiserer for god ordens skyld at Statnett ikke har innvendinger mot at restriksjonsperioden fastsettes til 1. april til 1. juni, dersom reindriften fremover mener at dette vil være en mer treffende periode for deres områdebruk.

5. Rovfugl

Av hensyn til rovfugl er det satt følgende vilkår:

"Statnett skal videreføre undersøkelser av rovfugl årlig i undersøkelsesområdet, frem til anlegget er ferdig bygget og istandsatt. Resultatene fra undersøkelsene skal forelegges NVE. Dersom undersøkelsene avdekker funn av aktive hekkeplasser for rovfugl, skal dere utarbeide tiltak i samråd med Statsforvalteren. NVE skal orienteres om plan for tiltak."

I tidligere prosjekter har NVE stilt krav om årlige undersøkelser av kjente hekkelokasjoner for rødlistede rovfugler i anleggsfasen. De kjente lokasjonen har vært avdekket gjennom undersøkelser foretatt i konsesjonsfasen. En årlig rovfuglundersøkelse langs hele ledningsstrekningen (anleggsområdet) for å avdekke eventuelle hekkinger vil, basert på tidligere praksis hos statsforvalteren, kunne innebærer at store områder av ledningen blir belagt med nye og ukjente anleggsrestriksjoner - vanligvis i form av forbud mot bruk av helikopter. NVE sin omlegging av praksis kan medføre store uforutsette anleggsrestriksjoner hvor økt byggetid og kostnadsøkning er en konsekvens.

Ses disse potensielle fuglerestriksjoner i sammenheng med restriksjoner som er vedtatt av hensyn til reindriften kan tiden med effektiv bygging bli svært begrenset.

Av hensyn til framdrift, kostnadsøkninger, forutsigbarhet for anleggsarbeidene anmodes NVE om å revurdere aktuelle vilkår knyttet til rovfugl. Det bes om at Statnett også i dette prosjektet skal forholde seg til bestemte lokasjoner fremfor en årlig rovfuglundersøkelse av hele anleggsområdet.

6. Konsekvenser for prosjektet

Vi finner grunn til å understreke at Statnett har fått konsesjon for tiltaket. Det betyr at de nærmere rammevilkårene for gjennomføring også må utformes på en måte som gjør prosjektet realiserbart. De restriksjonen Statnett foreslår strekker seg langt, og har en betydelig margin opp mot den områdebruken reindriften har. Statnett mener at vårt forslag er så langt man kan gå før anleggsgjennomføringen blir for uforutsigbar og ineffektiv.

Når det gjelder avveiningen mellom restriksjoner og konsekvenser av disse, viser vi til punkt 3.3 i vår klage på vedtak om detaljplan for Hyggevatn transformatorstasjon 9. oktober 2024. Som fremholdt der vil mer omfattende restriksjoner også kunne medføre større ulemper for reindriften ved at flere anleggssesonger tas i bruk.

De restriksjonene som er fastsatt i de vedtakene som påklages spesifikt vil medføre ytterligere forsinkelser og økte kostnader. Statnetts entreprenører har allerede varslet krav basert på NVEs fastsatte restriksjoner.

7. Avslutning

Samtlige tre vedtak om godkjenning av detaljplaner for prosjektet Skaidi-Hammerfest er påklaget av Statnett. Reindriften har også varslet at vedtakene vil bli påklaget. Statnett ber om at klagen behandles i god tid før en kommer for tett på aktuelle restriksjonsperioder i anleggssesongen 2025. Dersom NVE har behov for ytterligere dokumentasjon eller innspill fra Statnett kan undertegnede og advokat Stig Gøran Hagen kontaktes.

Med vennlig hilsen

Jacob Grønn
Prosjektdirektør

Vedlegg:

- 1) Protokoll fra konsultasjonsmøte mellom rbd 21 Gearretnjarga og departementet 19. januar 2023
- 2) Konsekvensutredning for Balsfjord-Skaidi s:
- 3) Nord-Troms og Senja tingretts skjønn 17. november 2022
- 4) E-postkorrespondanse 23. april-6. mai 2024